

“Манас” эпосунун чет тилдерге котормолорунун библиографиясы

Немис тилинде:

1. Proben der Volksliteratur der nördlichen Türkischen Stämme / gesamm und Übers. Von Radloff Dr W.- v. Theil: Der Dialect der Kara- Kirgisen. —St Petersburg: Eggers Cuhd Hasunow Z.и.а., -1885.- 603 s. «Манас» эпосу немец тилинде.
2. Radloff, W. Proben der volksliteratur der türkischen stämme Südsibiriens. German verson. – St. Petersburg, 1866-1907. Кыргыз элинин эпосу «Манас» ж-дө, Немец тилинде.
3. Manas der Hoherzige: Kirgisisches Helde- nepos // Nacherzhalt Von Semjon Linkin. Die Prosa Übersetrte Leo Hornung. Die Nachdictungen Ichuft E. Millstatt. Verlag. Volk und Welt, - Berlin, 1974-191 с. mit III. Немис тилинде чыккан.
4. Manas. In.: Meyers neues Lexikon in 18 Bd. Leipzid, Bibliographislnat., 1975, Bd. 9. «Манас» кыргыздардын улуттук эпосу. Немис тилинде.
5. Brentjes Burchard. Mittelasiien. Eine Kulturgeschichte der Völker zwischen Kaspischen Meer und Tien - Schan. Leipzig, Koehler Sc Amelang, -1977, - 255 s. «Манас» эпосу ж.а аны аткаруучу С.Каралаев ж-дө. Немец тилинде.

Чех тилинде:

6. Povest o Manasovi Velikoduânem. Z ruskeho originasu «Manas velikodusnji ppeľ. K fi s t ah Vern. - Praha: Mir, 1950. - 271 s. Семён Липкиндин «Айкол Манас» деген кара соз м-н жазылган китеби Прагадан Чех тилинде чыккан.
7. Povest o Manasovi Velikoduânem. Z ruskeho originasu «Manas velikodusnji ppeľ. K fi s t ah Vern. - Praha: Mir, 1950.-271 s. Семён Липкиндин «Айкол Манас» деген кара соз м-н жазылган китеби Прагадан Чех тилинде чыккан.

Литва тилинде:

8. Склютаучкас И. По пути творческой дружбы: Письмо из Литвы // Сов.

Киргизия.-1950.-23 дек. Э.Матузьявичюстун котормосунда Л. Липкиндин «Манас» деген повести литва тилинде чыкканын кабарлайт.

Орус тилинде:

1. Валиханов Ч. Ч. Смерть Кукотай хана и его поминки: (Отрывок из героической саги дикокаменных киргизов «Манас»). Сочинения Ч.Ч.Валиханов. - СПб.: 1904.-Т. XXIX.- С.
2. Клычков С. Алмамбет и Алтынай: Поэма / Вольная обработка киргизского эпоса «Манас» С. Клычкова. — М.: Худлит., 1936. - 168 с.
3. А. А. Валитова. Великий поход // Сов. Киргизия. —'1943. —19 окт. А.Валитова тарабынан «Манас» эпосунун мазмунун орус тилинде кара сөз түрүндө кайра айтылгандыгы баяндалат.
4. Великий поход / Пер. с кирг. Миртемира //Лит. Узбекистан. -1936., № 2.
5. «Манас» киргизский эпос» («Великий поход»), (С. Липкин, Л. Пеньковский, М. Тарловский которгон). 1946-ж. Москва.
6. «Манас» / Пер. С. Липкина и М. Тарловского. - М., 1941.
7. «Манас» Великодушный. / Пер. С. Липкина - М., 1947.
8. «Манас» эпизоды / Пер. С. Липкин, Л. Пеньковский; М., 1960, 310 б.
9. «Манас»: Киргизский народный эпос: Рождение богатыря/Пер. С. Липкина //Героический эпос. – М.: Худож лит., 1975.
- 10.Манас [Текст]: [прозаический пересказ для детей и юношества] /прозаический пересказ. К.Джусупова; илл. Ю.Тихоненко; пер. К.Матиев, М.Дядюченко, Бишкек: Гл. ред. Кыргызской Энциклопедии, 1996.
- 11.Манас [Текст] : Киргизский героический эпос /сост. Б. М. Юнусалиева, С. М. Мусаева ; пер. А. С. Мирбадалевой, И. В. Кидайш-Покровской, Книга 3., Москва: Наука, 1990. 509 б.

Румын тилинде:

1. Rado. György, a szovjetunio urali es türk nepeinek irodalma magyarorszagon Budapest. Akademiai Kiado, 1976. (modern^i' ilologiai Füzetek). Элдик эпос «Манас» ж-дө. Румын тилинде.

Тажик тилинде:

1. «Манас» (Бари из достон): Ошик мудани Хоникей ба Манас Тарчуман Аслам Адхам-«Манас»: (Отрывок из эпоса) Любовь Каныкей к Манасу / Пер. Аслама Ауха- ма // Салой Шарк (Голос Востока).- 1976. -№8. Тажик тилинде «Каныкейдин Манасты сүйүүсү» (үзүндү).
2. «Манас»: Киргизский народный эпос / Пер. А. Адхама.-Душанбе: Ирфон, 1982. - 368 с. Тажик тилинде эпостун чыккандыгы ж-до.
3. «Манас», тажик тилине которгон Аслам Адхам, 2016. 194 б.

Уйгур тилинде:

1. Эпостун уйгур тилинде чыккан журналдарга (КЭР, Үрүмчү шаары) жарыяланган үзүндүлөрү: 1. «Тарим» журналындагы «Семетейден» үзүндү. 2. «Манас» эпосунун «Шинжаң» адабияты журналындагы үзүндүсү. 3. «Манас» эпосунун «Тарим» журналындагы үзүндү.
2. Manas – 1: Jusip Mamay (Shinjang 《Manas》 Tetqiqat Merkizi 编 Noruz Üsenali, Sayipbek Aliekber Memet 译) 2015, 957 b. (Кытайдагы уйгур тилине которгон Норуз Усенали, Сайипбек Алиекбер Мемет)

Француз тилинде:

1. С. Липкин, Л. Пеньковский, М. Тарловский которгон). 1937- ж. Парижде чыгуучу «Europe» журналына жарыялаган «Чоң казаттан» үзүндүнү француз тилине Б. Болиславская менен Ролан Мальро которгон.
2. Dor, Remy. Un fragment pamirien de Manas. I. Gexte. - Wiesbaden: O. Harrassowitz, 1982. (Extrait de Central asiatic Journal, vol. 26, № 1-2). Памирде айтылган. «Манастан» фрагмент. Француз тилинде.

3. Manas: The Tale of how Almambet, disappointed in his people and wandering in search of new companions, met Manas, and how Manas received him (Transl. by Diana Russell // Soviet literature, - 1985, №2. «Манастан» үзүндү. Француз тилинде.

Өзбек тилинде:

1. «Манас» эпосу (1-китеп, 1964; 2-китеп, 1973), өзбек тилине которгон М.У. Турсунов.
2. Куранбаев Х. Высокий образец народного творчества (О переводе Миртемиром нар. эпоса «Манас» на узб. языке) // Еш ленинчи. -1966. - 6-июль
3. Курама вариантынын негизинде эпостун котормосунун өзбекче эки китеби чыккан (1 — 1964, Миртемир которгон; 2 —1987, Султан Акбари Которгон; Ташкен).
4. Курама варианттын өзбекче 1-2-3-китеби (1964, 1966, 1968) Ташкенде жарык көрдү.
5. Исамидинов З, «Манас» по узбекски: О киргизском эпосе «Манас» // Узбекистон адабиети ва санъати. —1988. —24-июнь. — Өзбекче.

Казак тилинде:

1. «Алгачкы айкаш» (Алматы, 1942), которгон Куандык Жеми;
2. Курама варианттын 4 томдугу (Алматы, 1 — 2-китеби, 1962; 3—4-китеби, 1963),
3. «Көкөтөйдүн ашы» (Алматы, 1973, А. Маргуландын котормосунда)
4. Manas – 1: Jusip Mamay (Jusip Mamay演唱 Shynjyang 《Manas》 Zerettew Ortalighi Ghilmy Kengesi編 Tapey Qayisxan Ulitolqin Turdi uli 译) 2014, 717 b. (Кытайдагы казак тилине которгон Тапей Кайысхан, Улытолкын Турды улы)
5. “Манас”, казак тилине которгон Б. Әлімжанов, 2020 (китептин толук библиографиялык маалыматтары табылган жок)

Türk tilinde:

1. İnan, Abdülkadir, Manas Destanı, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Türk Kültürü Kaynak Eserleri, İstanbul: MEB Yay., 1972. IV+267 s. (2. Baskı, 1992, XI+183 s.).12
2. İnan, Abdülkadir, Manas Destanı, 2. Baskı, Kültür (ve Turizm) Bakanlığı Yayın-ları: 611. —Ankara, 1985. —218 s.
3. Alperen, Mehmet, Manas Destanı, İstanbul: Karakutu Yay., 2007. 144 s.
4. Aydın, N., Manas (Beklenen Kurtarıcı), İstanbul: Paraf Yay., 2013. 344 s.
5. Bilginer, R., Manas Ölümsüz Kahraman, Opera 2 Bölüm, Ankara: AKM Yay., 2001. VIII+221 s.
6. Bozkurt, F., (Derleyen), Manas Destanı, (Resimleyen: Semih Poray), İstanbul: Cem Yay., 1991; (2. Baskı, İstanbul 2005) 86 s.
7. Doğan, S., Manas Destanı, İzmir: İlya Yay., 2013. 352 s.
8. Dündar, o.-kapusuzoğlu, E., Manas Destanı (Kaplan Çocuk), Çizen: Orhan Dündar-Erhan Dündar, Ankara: MEB Yay., 1996. 62 s. 12. GÜL A.-
9. Keleşoğlu, N. Güneş, U., Manas, Samsun: Yaprak Kitabevi Publications, 1997. 88 s. (англисче).
10. Gülensoy, Tuncer, Manas Destanı (Türkiye Türkçesi İle), Ankara: Akçağ Yay., 2002. 366 s. 14.
12. İnayet, Alimcan, Yusuf Mamay ve Manas Destanı (Doğu Türkistan Kırgız Varyantı), İzmir: Külçüoğlu Kültür Merkezi Yay., 2007. 372 s.13 16.
13. İvgin, Hayrettin, Altay Dağlarının Kaplanı-Manas, Ankara: Yurt Kitap Yay., 2005. 272 s.14 (Кыргыз тилине 2020-жылы Б. Жунусалиев тарабынан кыргыз тилине которулган: “Манас” Алтай тоолорунун арстаны (мифологиялык эпос-роман) Анкара, 2020.)
14. Kallımcı, H., Manas'ın Oğlu, İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2006. 110 s.
15. Karadağ, S., Manas Destanı, İstanbul: Damla Yay., 2003; (2. Baskı İstanbul 2004), 64 s.

- 16.Kazibayev, Pamirbek, TURSUNBEKOV, Çınıbek, Manas, Çev. Mustafa Canpolat ve diğerleri, Ankara: TİKA Yay., 1995. 172 s.
- 17.Korkmaz, F., Manas Destanı, İstanbul: Anonim Yay., 2011. 88 s.
- 18.Kul, A. T., Türkçe Esinle Manas Destanı, Antalya: 2008, 160 s.
- 19.Küçükmehtemoğlu, Ömer, Manas'ın Oğlu Semetey, Ankara: Akademi Titiz Yay., 2017, 300 s.
- 20.Manas (Sagınbay Orozbekov Varyantı), 3 cilt, Edit: Naciye Yıldız, Çev. Abdrasul İsakov, Güldana Murzakulova, Bakıt Sagınbekov, İbrahim Türkhan, Mirlanbek Nurmatov, İstanbul: TDBB Yay., 2017, 3697 s.
- 21.Manas Destanı. Kırgız Destanları 6, Sagınbay Orozbekov Varyantı, Yay. Haz. S. Musayev-A. Akmataliyev, Çev. Fikret Türkmen-Şurubü Uraimova, Ankara: TDK Yay., 2007. 528 s.
- 22.Manas, Ankara: TİKA Yay., 1995. 172 s.
- 23.Meyva, Yasemin, Manas Destanı, İstanbul: Parlak Yay., 2005. 64 s.
- 24.Oktay, O., Manas Destanı / Manas Diye Bir Çocuk, Çizen: Denge Animasyon, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1991. 44 s. (2. Baskı, 1995, 90 s.).
- 25.Radloff, W., Manas Destanı Kırgız Türkçesi Metin-Türkiye Türkçesi Çevirisi, (Haz. Emine Gürsoy Naskalı), Ankara: Türksoy Yay., 1995. 278 s.
- 26.Radloff, W., Manas, Çev. Nurer Uğurlu, İstanbul: Örgün Yay., 2012. 448 s.
- 27.Sari, Eren, Manas Destanı, Noktaebook Yay.,
- 28.Yusupov, Keneş, (Nesir Halinde Yazan), Manas Destanı, Çev. Fikret Türkmen-Alimcan İnyet, Ankara: AKM Yay., 1995. 274 s. (2. Baskı, Ankara 2009, 284 s.)
- 29.Yusuf, Keneş. Manas dastani / K. Yusuf. - Ankara : BENGÜ, 2017. - 312 c.: 21 см.

Монгол тилинде:

1. Манас. Киргиз ардын туульсаас / Энэбиш Б. Содномдаржаа Б., Ред. Т.Содномдаржаа - УБ.: УХГ, 1988. - 314 х

Корей тилинде:

1. 마나스 중앙아시아 유목 민족의 구비 서사시 사금바이 오로즈바코프 (지은이), 양민종 (옮긴이), 2017년 02월. Сагымбай Орозбаковдун вариантындагы “Манас” эпосу. Корей тилине которгон Yang, Min-Jong, 2017.

Англис тилинде:

2. Bowra С. М. Heroic poetry,— London. —1952. —590 с. Китепте автор «Манасты» антика, батыш Европа, славян, түрк ж. б. элдердин эпикалык чыгармаларына салыштыруу м-н коптогон иликтөөлөрдү келтирет. Ал орус тилин билген- диктен В. В. Радловдун Образцы... ж-а 1946-ж. орус тилинде чыккан «Манасты» кецири пайдаланган.
3. Hatto, А.Т. The Memorial Feast for Kokotou-Khan, 1977, Oxford University Press
4. Hatto, Arthur. The marriage, death and return to life of Manas: A Kirghiz epic poem of the mid — nineteenth century. — Turcica, louvain a. o., 1982, t. XIV. Манастын үйлөнүшү ж-а өлүп, кайра тирилиши ж-до айтылат. Англис тилинде.
5. A wonderful birth. (Short excerptq from «Манас») Trad, by A. Vasilchikov. — Soviet land (Moscow) —1978. —№ 20. Манастан үзүндү — Манастын укмуштай төрөлүшү. Англис тилинде.
6. Walter May, Manas : the Kyrgyz heroic epos in four parts, 1995, (2004 by Raritet)
7. Köçümkulkızı, Elmira. The Kyrgyz Epic Manas, 2005 <http://www.silkroadfoundation.org/folklore/manas/manasintro.html>
8. Sindhu J., The Manas epos : across the millennium / Chennai : Emerald Pub., 2005
9. Akylay Baimatova (Translator), Tales of Manas: Kyrgyz epos Manas, Mar Baijiev, , Kindle Edition, 2018.
10. Jihong He, Yi Chun, Legend of Manas, 180 p., Kindle Edition, January 1, 2011, China Intercontinental Press
11. Keith Howard, Singing the Kyrgyz Manas: Saparbek Kasmambetov's Recitations of Epic Poetry, January 1, 2011, Global Oriental

12. Keith Howard, Saparbek Kasmambetov (Editor) Singing the Kyrgyz Manas: Saparbek Kasmambetov's Recitations of Epic Poetry, , 175 p, ebook May 10, 2014 by Global Oriental
13. Levin, Theodore. Where the Rivers and Mountains Sing: sound, music, and nomadism in Tuva and beyond. Section "The Spirit of Manas", pp. 188–198. Bloomington: Indiana University Press, 2006
14. Ajmatov, Z, Tales of Manas. - Bishkek : [s. n.], 2019. - 319 p. (?)

Мажар (венгр) тилинде:

1. Sarjő, Sandor. Manasz a Kirgiz пер hösi eposza,— Jövendo, 1947, — № 3. «Манас» ж-дө Венгер тилинде.
2. «Манас» эпосунун 1958-ж. жарык көргөн китебинин венгер тилине которулгандыгы ж-до. Un barde kirghize. — France — URSS,— 1959, — № 160. «Манас» айтуучу С. Каралаев ж-до. Француз тилинде. Gilbert Morhande. Kirghizstan, Pays des montagnes celestes. // France — URSS, 1959, — № 160.
3. *Manasz. Kirgiz hősenek*; ford. Bede Anna, vál., utószó, jegyz. Urayné Kőhalmi Katalin, ill. Kass János; Európa, Bp., 1979
4. Arûny- kart. — Budapest: Kozmosz Könyvek, —1982 «Манас» эпосунан үзүндү, Токтогул, Арстанбектин ырларынан да берилген. Венгер тилинде.
5. Manasz. —Su: Aranykert. — Budapest, 1982. «Манас» эпосу- нан үзүндү Венгер тилинде басылган.
6. *Manasz. Kirgiz hőseposz*; nyersford. Somfai Kara Dávid, műfordítás Csáji László Koppány; Molnár, Bp., 2016 (*Török-magyar könyvtár*)

Азербайжан тилинде:

1. Manas Dastani / Nəsr variantinin gurucusu: K Yusupov. - Bakı : Nurlan, 2009. - 287 с. ; 20 см
2. Pəhləvan, Əmir., Manas bayatıları / Ə. Pəhləvan. - Bakı : [s. n.], 2015. - 205 б. : ил. ; 20 см.

Кытай тилинде:

1. 玛纳斯.第一部.下卷, 素普·玛玛依 演唱, (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 2 бөлүгү) Синцзянь эл басмасы, 1992
2. 玛纳斯 (第一部 全4卷) 居素普·玛玛依 演唱, 《玛纳斯》汉译工作委员会, 出版社: 新疆人民出版社, (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 4 бөлүгү, кытай тилине которгон Адыл Жуматурду) 2009, 2013-12.
3. 玛纳斯-第六部-阿斯勒巴恰与别克巴恰 专著, 新疆人民出版社, 居素普·玛玛依演唱 《玛纳斯》汉译工作委员会编译, 乌鲁木齐, 3册(1250页) (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 4-бөлүгү (Асылбача-Бекбача) коллектив котормо), Үрүмчү, 2021, 1250 б.
4. 玛纳斯-第五部-赛依特, 专著, 居素普·玛玛依演唱 要力达西·塔哈依翻译 《玛纳斯》汉译工作委员会编译 乌鲁木齐, 2册(782页) (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 5-бөлүгү (Сеит), кытай тилине которгон Дакси Тахай (?)), Үрүмчү, 2021, 782 б.
5. 玛纳斯-第七部-索木碧莱克 专著 居素普·玛玛依等, 居素普·玛玛依演唱 阿地里·居玛吐尔地翻译 《玛纳斯》汉译工作委员会编译, 乌鲁木齐, 454页 (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 7-бөлүгү (Сомбилек), кытай тилине которгон Адыл Жуматурду) Үрүмчү, 2021, 457.
6. 玛纳斯-第八部-奇格泰, 专著, 居素普·玛玛依等, 新疆人民出版社, 乌鲁木齐, 446页 (Жусуп Мамайдын вариантындагы “Манас” эпосунун 8-бөлүгү (Чигитей), кытай тилине которгон Адыл Жуматурду) Үрүмчү, 2021, 446.

Фин тилинде:

Halén, Harry, Manas, Valikoima, suomi., 1943- ; Herzen, Theodor, Helsinki : Suomen itämainen seura: Tiedekirja [jakaja]- 2000

Манас энциклопедия

Библиография

1851. [Воронин Е. П. Нивантьев Т.Ф.]. сведения о дикокаменных киргизах (доставлены от г. генерал-губернатора Западной Сибири) // Записки имп. Русск. геогр. Общ-ва.-СПК.: 1851.-Кн. V. –С.140-153.-б.
1861. Валиханов Ч. Ч. Очерки джунгарии // записки имп. Русск. геогр. Общ-ва.-1861.-кн. II. –С. 35-58.
1865. Семенов П. Киргизы// Географическое-статистический словарь Российской империи.- СПб.: 1865. Т. II. – С. 593-596.
1867. Казанцев И. Описание киргиз-кайсков. СПб.: 1867. -231 с.
1868. Веников М.И. Путешествия по окраинам Русской Азии и записки о них.- СПб.: 1868.-526. (2) с.
1870. Радлов М.И. Образцы народной литературы тюркских племен живущих в южной Сибири и Джунгарской степи. Часть III: Киргизские наречие. —СПб.: 1870. —712 с.
1879. Смирнов П. Повесть о Кгангатае, сыне Тенгрия (духа): Из соч. “Уликерын далай” (“Море притч”) / Пер. С мног. Яз.// Астрах. Епарх. Ведомости.- 1879. -№45-47
1881. Потанин Г. Н. Очерки северо западной Монголии: Результаты путешествия, исполненного в 1876-1877-годах. –Вып. II. Материалы этнографические.- СПб.: 1881.-90с.-XXVI табл.
1888. Вышнегорский А. Предания из калмыцкого времени у современных каракиргызов Аулиеатинского уезда // Тр. Сыр- дарьинского обл. стат. комит. к 1887-88гг. Ташкент: 1888. –с. 119-211, особ. пач.
1895. Я[новский] А. Е. Каракиргизы /Энциклопедический словарь. —Изд. Брокгауз и Ефрон. —СПб.: 1895. — Полутом 29 (т. XV). 106-6.
1896. Аристов Н. А. Заметки об этническом составе тюркских племен и народностей и сведения об их численности Живая старина. — 1896. — III — IV. —С. 277 — 456.
1897. Бартольд В. В. Отчет о поездке в Среднюю Азию с научной целью 1893—94 гг. Записки Акад. наук историко-филолог. отд: VIII серия. — 1897. — Т. I. — Вып. IV. — 151 с., XVII л. табл.
1898. Тыныбек манасчы. Отрывок из «Семетей*. — Казань.: 1898.

1899. Бартольд В. В. Сообщение о чтении надписи на мазаре Манаса // Записки Вост. отд. Русск. археолог, общ-ва. — Т. XII. — Вып. I. (протоколы).

1902. Крымский А. Турецкие наречие и литературы // Энциклопедический словарь, изд. Брокгауз и Еврон. — СПб.: 1902. — Полутом 67 (т. XXXIV). 164-6.

Новое время. — 1902. — 23 марта. — № 9357; 2) Правительственный вестник. — 1902. — 23 марта. — № 67; 3) Санкт-Петербургские ведомости. — 1902. — 23 марта. — № 80.

1904. Валиханов Ч. Ч. Из черновых бумаг: Записки >£ 1. Сочинение Ч. Ч. Валиханова. — СПб.: 1904. — Т. 22. — С. 179—194. (Записки имп. Русск. геогр. общ-ва). 188-6. Майор Франкелдин «Манас* ж-де айткан маалыматы бар. Валиханов Ч. Ч. Очерки Джунгарии. Сочинения Ч. Ч. Валиханова. — СПб.: 1904. (Записки имп. Русск. геогр. общ-ва, Т. XXIX). — С. 41 — 78. Кыргыз эпосу «Манас*, «Талаа Илиадасы* ж-а «Семетей* эпосу — «Буруттардын «Одиссеясы* басылган. «Манастын* мазмуну «Записки имп. Русск. геогр. общ-ва» 1861. — II китептин 35-58-б. алынган. Валиханов Ч. Ч. Следы шаманства у киргизов. Сочинения Ч. Ч. Валиханова. — СПб.: 1904. (Записки имп. Русск. геогр. общ-ва. Т. XXIX). «Манас» эпосунда чагылдырылган магиялык окуялар ж-де. Валиханов Ч. Ч. Смерть Кукотай хана и его поминки: (Отрывок из героической саги дикокаменных киргизов «Манас*). Сочинения Ч. Ч. Валиханов. — СПб.: 1904. - Т. XXIX.